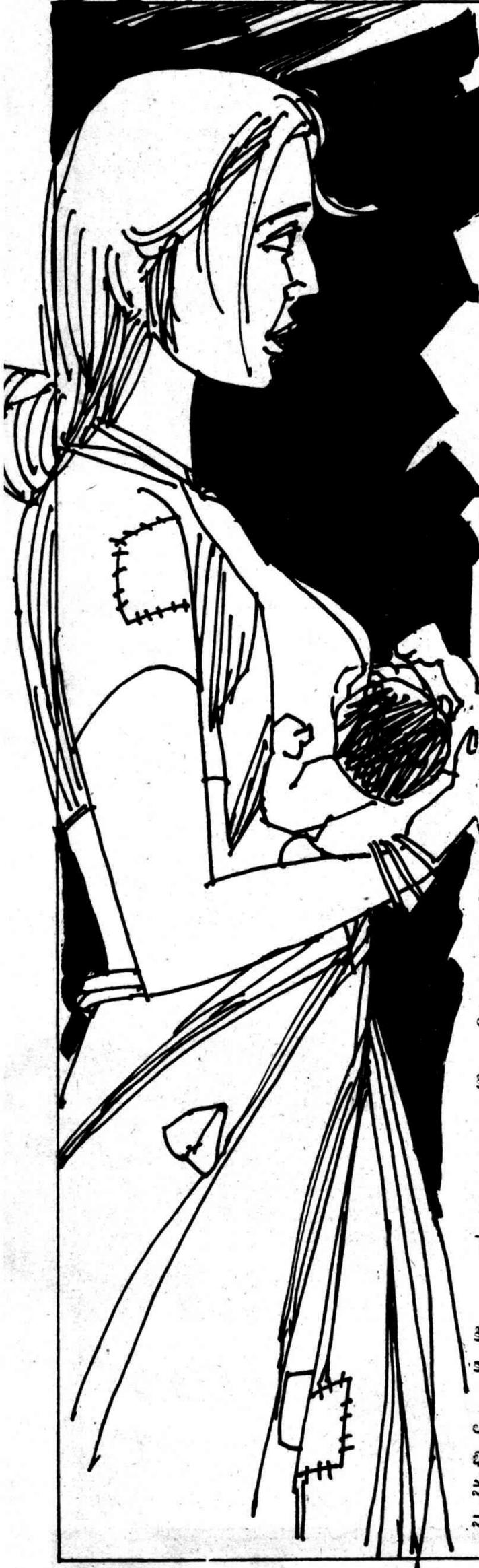

కాపిటల్

— డాక్టర్ శాంతికుమార్

చిత్తూరులో ఉదయం ఎనిమిది గంటలకు బయలుదేరింది విజయవాడ వెళ్ల సెమీ లగ్జరీ బస్సు. బస్సులో మూడో వంతు మాత్రమే ప్రయాణీకులున్నారు. ప్రవేశ ద్వారం ఎదురుగా వున్న త్రీ సీట్ లో నేనొక్కదాన్నే కూర్చుని రంగనాయకమ్మ గారి 'కాపిటల్' తెలుగు అనువాదం తిరగేస్తున్నాను.

స్వీడును కంట్రోల్ చేసిన రాష్ట్ర రోడ్ రవాణా సంస్థ వారి ఎక్స్ ప్రెస్ 'నిదానమే ప్రధానం' అన్న సూక్తిని గతుకుల రోడ్డు సాక్షిగా అక్షరాలా పాటిస్తూ ముందుకు సాగు తోంది. కాళహస్తి దాలాక ... రైల్వే గేటు దగ్గర మూడు గంటల సేపు 'లాఫిక్ జాం' అనంతరం ... నెల్లూరు చేరాలనిన టైముకి నాయుడు పేల చేరిందా బస్సు!

నాయుడు పేల బస్టాండ్ లో నాలుగువైపులా ఎర్రని రంగు కాగితాల తోరణాలు గారికి రెపరెపలాడు తున్నాయి. వాటి మధ్య ఎర్ర జెండాలు గర్వంగా ఎగురుతున్నాయి.

ఏమిటి రోజు విశేషం? నేనంతగా పట్టించుకోలేదు గానీ ... చిత్తూరు లోనూ కాళహస్తిలో కూడా ఎర్ర కాగితాల తోరణాలు చూసినట్లు రీంగా మనసులో మెదిలింది. అప్పుడు కదూ! ఈ రోజు మే - ఒకటో తేదీ! "అంతర్జాతీయ శ్రామిక దినోత్సవం మేడే!" అనుకున్నాను.

చేతిలో వున్న కాపిటల్ ప్రభావమేమో ... కొంచెం ఆసక్తిగా పరిశీలించాను. ఆ వాతావరణంలో ఏదో భిన్నత్వం గోచరించింది! ఏమిటా భిన్నత్వం?! ఓ క్షణం ఆలోచిస్తే గానీ అర్థం కాలేదు.

అన్నీ ఎర్ర జెండాలే! అయితే వేర్వేరు యూనియన్ల పేరుతో ఎగురుతూ వున్నాయి!

శ్రామికులంతా ఒకటి కాదా? కనీసం ... ఒక సంస్థలో ... ఒకే యాజమాన్యం కింద పనిచేస్తున్న కార్మికులందరూ అయినా ఒకటి కాదా?

"ప్రపంచ కార్మికులారా! ఏకం కండి!" అన్న అంతర్జాతీయ నినాదం కోరుతున్న ఏకత్వంలో ఈ భిన్నత్వమేమిటి? ఇంత వైరుధ్యమేమిటి? సమైక్యత సాధించాలంటే ... అనైక్యత పెంచడమే మార్గమని నాయకుల అభిప్రాయం కాబోయి! ఇక ప్రపంచ

కార్మికులంతా ఏకమయ్యేదెప్పుడు? ఇది 'నేను మాత్రం ఆలోచించవలసిన విషయం కాదనుకోండి.

అసలు ఒకప్పడైతే ... "కార్మికులంతా ఏకం కావ లమేమిటి? ఎవరి పని వాళ్లు చేస్తారు! ఎవరి జీతాలువాళ్లు తీసుకుంటారు!" అనుకునేదాన్ని.

అంతేకాదు ... పెట్టుబడి, శ్రమ, ఉత్పత్తి విలువ, శ్రమ విలువ, అదనపు విలువ, శ్రమ దోపిడీ... లాంటి పదాలు కరపలాల్లో చూసినా, ఎక్కడన్నా ఉపన్యాసాల్లో విన్నా ... ఆ పదాల మధ్య సంబంధం ఓ 'జిగ్సాపజిల్' లాగా అనిపించి ఎప్పడూ నన్ను గందరగోళంలోకి తోసేవి!

ఈ మధ్య కాపిటల్ తెలుగులో చదవడం ప్రారంభించాకే క్రమక్రమంగా అర్థమవసాగింది! ప్రతి సంఘటనలోనూ, సందర్భంలోనూ ఆ పదాలు ఎలా అన్వయింపబడతాయో విశ్లేషించి చూడటమూ అల వాటైంది! ఈ క్రమంలో నేను మొదటగా అర్థం చేసుకుంది - "గృహిణుల శ్రమే కనీస విలువకి కూడా వోచుకోకుండా దోచుకోబడుతోంది!" దని!

'సత్యమేవ జయతే' లాగానే 'శ్రమమేవ జయతే' అని కూడా పెద్దలెవరో అన్నారు! వర్తమానంలో మొదటిదెంత దుస్సాధ్యమైన విషయమో బహుశా అందరికీ అనేక పర్యాయాలు తెలిసే వుంటుంది.

ఇక - 'శ్రమమేవ జయతే' విషయం ... అదే నిజమైతే కార్మికులందరికీ సుఖాలున్నాయా?

అసలు శ్రమలో సంబంధంలేని ఉత్పత్తి ఏదైనా వుంటుందా? ప్రతి ఉత్పత్తిలోనూ ఏదో ఒక దళ వ రక్షణ 'శ్రమ' ప్రమేయం వుండి తీరాలి!

నిన్న 'కాపిటల్' మూడో భాగం ప్రారంభించి నప్పడు కూడా అలాగే అనుకున్నాను. ఈ ప్రయాణంలో బస్సులో ఆ సంఘటన జరిగి వుండకపోతే ఎప్పటికీ అలాగే అనుకునేదాన్నేమో! ఆ సంఘటనే...

ఈ ఆలోచనకు ప్రేరణ! ఈ కథకు ప్రాణం! నాయుడు పేలలో బస్సు బయలుదేరడంలో మదుపులకి ఆలోచనా ప్రసంగి మండి ప్రయాణ ప్రపంచంలోకి వచ్చాను. జరిగిన ఆలస్యమూ, బస్సు 'వేగమూ' వల్ల ప్రయాణీకుల ముఖాల్లో చిరాకు

తాండవిస్తోంది. బస్సు నిండుగా వుండటంలొ కండక్టర్ ముఖంలో మాత్రం ఆనందం పరుచుకుంది. ఒకప్పుడు 'స్టేజి'లో కూడా ఆగకుండా పరిగెత్తే అర్హి బస్సులు ... ఇప్పుడు స్టేజి కాకపోయినా అగి మరీ ప్రయాణీకుల సేవ చేసేస్తున్నాయి. 'కలెక్షన్ బోనస్' విధానమే అందుక్కారణం. అతని ఆనందం చూసి, "శ్రమా! వర్ణిల్లు!" మనసులోనే అనుకున్నాను.

మరో గొట్టన్నర తరువాత బస్సు గూడూరు చేరింది.

ఒకరిద్దరు దిగారేమో ... అరడజను మంది ఎక్కారు.

అక్కడ లంబ్ బ్రేక్. డ్రైవరూ, కండక్టరూ క్యాంపీస్ కు భోజనానికి వెళ్లారు. వేసవి రవి తన ప్రతాపమంతా ప్రదర్శిస్తున్నాడు. ఉక్కపోత ప్రయాణీకుల అసహనాన్ని రెట్టంపు చేస్తోంది.

అప్పుడు ... ఒక స్త్రీ బస్సులోకి ప్రవేశించింది. పాతికేళ్ల వయస్సులుండేమో కావీ, దశాబ్దాల దారి ద్రవ్యం ఆమె ముఖంలో సజీవంగా కనిపిస్తోంది. ఆమె చేతుల్లో పీలికల్లాంటి పాత్రికల్లో ... చుట్టినట్లున్న చంటి బిడ్డ!

పుట్టక ... "అమ్మ కంటే ముందు తెలిసేది ఆకలే" నన్ను సత్యానికి సంతకంగా ఏడుస్తోందా బిడ్డ! ఆ స్వరం అలకమీద పిల్ల కూన అరుపులా ... నూతిలోందీ వినిపిస్తున్నట్లుంది. దాన్ని బట్టి ఆ బిడ్డ వయసు రెండువారాలలోనే వుండవచ్చుననిపించింది.

బిడ్డ ఏడుపుని పట్టించుకోకుండా "బాబూ! తల్లీ! ధర్మం చెయ్యండి. ఏ దిక్కులేని దాన్ని. దేవుణ్ణా నా బిడ్డ ఆకలి తీర్చండి. నా బిడ్డకు ప్రాణం పోయ్యండి!

బాబూ! తల్లీ!" దీనంగా అరుస్తోందామె.

సీట్ల మొదటి వరుస దగ్గర నిలుచుని వుండామె. ఆమె ఒంటిపైని చీరలో ఈ దేశ సమగ్రతంత గందరగోళం కనిపిస్తోంది! ఆచరణలో సెక్యూలరిజంలా చినికిపోయి, చిరుగులు పట్టిన ఆ చీర మాస్తుంటే నాకు చెరబండలాజు 'వందేమాతరం' కవిత స్మృతి పథంలో ప్రతిధ్వనించింది.

ఆమెను మాస్తుంటే నా కళ్లలో వేదనా మేఘం క్రమింది.

"బాబూ ధర్మం! తల్లీ ధర్మం!" ఆమె కదిలింది.

"బిడ్డల్ని అడ్డం పెట్టుకుని డబ్బులు దండు కోవలం మొదలెట్టారు బిచ్చగాళ్లు. వచ్చిన డబ్బులో అర్థరూపాయన్నా బిడ్డకోసం ఇర్దు పెడుతుందో? లేదో!" బుగ్గలు నొక్కుకుంటూ అంది నా ప్రక్కన కూర్చున్న ఓ 'పిన్ని' గారు. "బిచ్చగాళ్లే అనేముంది లెండి! బోల్లంత అస్తున్న వాళ్లు కూడా బిడ్డల్ని అడ్డం పెట్టుకుని కల్నాం పేరుతో డబ్బులు దండుకోవడం లేదా? దానికి దీనికి పెద్ద తేడా ఏముంది లెండి!" ఆ చంటిబిడ్డ ఏడుపుకి స్పందించి వ్యంగ్యంగా అన్నాను. "అనంది దాని బిడ్డ, లేక ఏ ఆసుపత్రిలోనన్నా దొంగిలించుకొచ్చిందో?" ముక్కున వేలేసుకుందో

బలావతమ్మ ఆశ్చర్యార్థక ముఖం పెట్టి.

"అవునండీ! పసిబిడ్డల్ని దొంగిలించి కాళ్ళూ చేతులూ విరిచి వికలాంగులుగా మార్చి భిక్షాటన కుపయోగించుకుంటారట. కొందరైతే మరీ కిరాతకంగా కళ్లు పీకేసి గుడ్డివాళ్లని చేసేస్తారట! మాపు లేదంటే మనం సహజంగానే మరింత జాలిపడతాం కదా, అలా సొమ్ము చేసుకుంటారన్న మాట! ఎంత ఘోరం!" మరో నడివయస్సు మహిళ వార్తాతరంగిణి ప్రారంభించింది.

"అంతేనా! శరీరంలోని అవయవాల్ని వేలకి వేలు తీసుకుని అమ్మేస్తారట! కొన్ని అవయవాలకి బోల్లు ధర పలుకుతుందని ఆ మధ్య పేపర్లో చూశాను. కాలం ... కలికాలం దాపురించింది. అంతదాకా

సమాజంలో దోపిడీ ప్రధానంగా వున్నంత కాలమూ రూపాయి, సందర్భాలూ మారినా సారాంశం ఒకటిగానే వుంటుంది. అంటే, దోపిడీతో పాటు దానికి అనుగుణమైన భావ జాలమూ కొనసాగుతూ వుంటుంది. పెట్టుబడి సాయంతో దోపిడీ చేయలేని వాళ్ళు యీ భావజాలం సాయంతో చేయగలుగుతారు, ఇందుకూ, అందుకూ సామాజిక సంబంధాలూ వుండడమే కారణం.

ఎందుకండీ! కప్పల్ని మాత్రం బ్రతకెనిస్తున్నాడంటి మనిషి? చైనా, జపాన్ దేశాలకు ఎగుమతి చేస్తారట. వాళ్లు ఎంచక్కా ఊరగాయలు పెట్టుకుంటారు. రెట్లెల్లనాడు ఒంగోలు దగ్గర ఓ పల్లెటూళ్లో ఇరవై వేల కప్పల్ని దొంగ రవాణా చేస్తున్న వాళ్లని పట్టుకున్నారు కాదూ!" మరోకామె తన సేకరించిన సమాచారాన్ని జ్ఞాపకాల పాఠాల్లోందీ తవ్వి బస్సులో కుమ్మరించేసింది.

"జీవకారుణ్యం, మానవత్వం మరిచి లాభార్జనే లక్ష్యంగా వ్యాపారం చేసుకుందుకు అలవాటుపడ్డ వాళ్లకి కప్పకీ, అప్పకీ తేడా ఏముంటుంది? దేన్నైనా, ఎవర్నయినా అమ్మోయ్యగలడు. ఇలాంటివాళ్లు ఇచ్చి తంగా నరకానికే పోతారు" అంది మరోవనితా శిరోమణి.

ప్రతి బాధకీ ఓ కారణముంటుంది! అదేమిటో ఆలోచించే ప్రయత్నం చెయ్యకపోగా ... ఎదుటివారి నిస్సహాయతని 'కాలక్షేప వస్తువు'గా మార్చుకోవడం మానవతకే అవమానకరం!

"ధర్మం! ధర్మం!" అరుస్తూ ముందుకు నడుస్తున్న ఆమె వైపు దృష్టి మరల్చాను.

పచ్చి బాలింతరాలు! పురిటి వాసవ కూడా ఇంకా పూర్తిగా ఏడలేదు. కనీసం ఆ కంత తోడుంటే విశ్రాంతిగా ఉండొచ్చిన స్త్రీ... ఇలా రక్తాన్ని ఆవిరి చేసే గ్రీష్మపు టెండర్లో చుసుకుంటూ తిరగాల్సిన అవసరమే ఉండేది కాదేమో!

ఆమె నా సీటు దగ్గరకొచ్చే సరికే వానిటే అంతా వెతికి తీసిపెట్టుకున్న రూపాయిగా బిళ్ళ ఆమె చేతిలో వేస్తూ, "ముందా పమిల సరిగ్గా వేసుకో!" మందలింపుగా అన్నానే కానీ ఆమె ఎంత నేర్పుగా సర్దుకున్నా ఆ చీర కంతటి శక్తి లేదని అర్థమవుతున్నానే వుంది.

ఆమె ఒక్కసారి నన్ను ఎగాదిగా చూసింది. ఆ చూపులు నా ఒంటిని నిండుగా కప్పే వున్న అమెరికన్ జార్జెట్ చీరని చిల్లులు పొడిచేస్తున్నట్లున్నాయి. ఆమె పెదవులపై మెరిసిన వ్యంగ్యం ఈ ప్రపంచాన్నే వెక్కిరిస్తున్నట్లుంది. క్షణంక్రితం నేనిచ్చిన రూపాయి ఆమె మనోగత భావాల్ని అంతకు మించి వ్యక్తం కానివ్వకుండా పరిమితం చేసి వుండవచ్చు. ఆమె... 'కాలం విలువ' బాగా తెలిసిన దానిలా ముందుకు కదిలింది. చివరి సీటు వరకూ వెళ్ళింది.

ఆమె చేతిలో గల గలలు సృష్టించేందుకు రూపాయికి తోడు మరో నాణెమేదీ పడలేదు. ఆ ముఖంలో పరుచుకుంటున్ననిరాశనీ, నిస్పృహనీ బిడ్డ ఏడుపు తుడిచేసింది.

ఒకసారి బయటికి చూసిందామె.

డ్రైవర్ బస్సుముందు నిలబడి సిగరెట్ కాలుస్తూ కండక్టర్ తో మాట్లాడుతున్నాడు.

పట్టుదలగా మళ్ళీ మొదటి సీటు దగ్గరకు నడిచింది.

నా చూపు లామెను వెంటాడుతూనే వున్నాయి.

బిడ్డ ఏడుపులో ధ్వనిస్తున్న 'ఆకలి రాగం' మనసుని ద్రవింప జేస్తోంది. బిడ్డనలాగే ఎడమ చేత్తో పొదివి పట్టుకుని, రవిక ముడి విప్పిందామె. ఠొమ్ము బిడ్డ నోటికందించింది. బిడ్డ తల అడ్డంగా వున్న భాగం తప్ప, ఆమె చాలీ దాదాపు నగ్గుంగా కనిపిస్తోంది. బస్సులోని చాలా మంది కళ్ళు క్రమంగా ఆమె మీదే కేంద్రీకృతమయ్యాయి.

ఆమె తెగువకీ ఆశ్చర్యమూ, ఆ తెంపరి తనానికి అసహ్యమూ కలిగాయి నాకు. "స్త్రీ జాతికి తల వంపులు తెచ్చేదిలాంటి వాళ్ళే!" అనిపించి కోపంతో నా శ్వాస వేగం పెచ్చింది.

మళ్ళీ 'ధర్మం' అరుపులతో నెమ్మదిగా నడుస్తోంది. ఆమె చేతిలో గలగల నాణేల చప్పుడు వినిపించ సాగిందిప్పడు! కొందరు మగవాళ్ళు నేత్రానందపు బలహీనతని ఎంత తెలివిగా సొమ్ము చేసుకుంటోంది!

ఠొమ్ము నుంచి పొలొస్తున్నాయోలేదో గానీ బిడ్డ చప్పరిస్తూనే వుంది.

"బిచ్చగాళ్ళు మరీ బరి తెగించిపోతున్నారు! అడుక్కుంటే మాత్రం... ఆడది కాదూ? కాస్తంలైనా సిగ్గా, అజ్జా ఉండవక్కర్లే?" ఓ కళ్ళ జోడు పెద్దాయన అద్దాల్ని పై కండువతో తుడిచి పెట్టుకుని మాస్తూ అన్నాడు.

"మాన భంగాలు జరుగుతున్నాయంటే ఇలాంటి ప్రావాకేటివ్ దృశ్యాలే కారణం!" మరో ప్యూర్విస్ట్ స్టేట్ మెంట్. అర్థవగ్గు సినీమాలు, ఆక్షర నీలి

ది త్రాల్లింటి నవలయా, సీరియయా, వాల్వాయునుణ్ణి కూడా అశ్చర్యంలో ముంచెయ్యగల భంగిమల సినిమా డ్యాన్సులూ, వీధుల్ని నగ్నత్వంలో అలంకరిస్తున్న సినిమా పోస్టర్లూ, వినిపిస్తున్న ద్వంద్వార్థాల సినిమా పాటలూ... ఇవేవి రైచ్చగొట్టే బూతు కాదేమో మరి, అమహానుభావుడి దృష్టిలో!

"లక్షణంగా నవనవలాడుతున్నావు, నాయిగిళ్ళలో పని చేసుకు బ్రతక రాదూ?!" అయిదు పైసల దిక్క అమె చేతిలో వేస్తూ గులకల మింగుతూ అన్నాడు. శ్రమ పట్ల వివరీతమైన గౌరవమున్న ఓ మేధావి (అతన్ని చూస్తే అలా అనిపించింది).

నవనవలాడుతూండే వాళ్ళంతా శ్రమకు దూరంగా వుండటం వల్లే అలా ఉండగలుగుతున్నారని అతనికి తెలియదేమో!

"పెచ్చ పర్వనాలిలీ గురూ! శుభ్రంగా తల స్నానం చేసి మంచి చీరె కట్టుకుని, అలంకరించు కుంటే 'బ్యూటీ'ల మనుకునే ఎవరికీ తీసిపోదది!" అయిన్నాడో జీన్స్ యువకుడు ప్రక్కనున్న మిత్రుడిలో!

"ఇక్కడు మాత్రం అందంగా లేదూ? బాగా చూడు! ఈ యాంగిల్ లో అచ్చం రామ్ తేరీ గళగామైరీలో దిడ్లకు పాలిస్తున్న మందాకినిలా లేదూ?" అన్నాడో 'కళా' హృదయుడు అభినవ రాజ్ కపూర్ లా!

నాకు వినిపిస్తున్న ఈ మూలలన్ని ఆమెకీ తప్ప కుండా వినిపిస్తూనే వుండాలి.

అమె చర్యని నేనెంతగా నిరసిస్తున్నప్పటికీ ఒక స్త్రీ... నిస్సహాయ... అలా వ్యాఖ్యానించబడలాన్ని స్త్రీగా నేనేమాత్రం భరించలేకపోతున్నాను.

అమె ఇవేమీ లెక్క వెయ్యటం లేదు.

తిరిగి వస్తూ, నా సీయ దగ్గర అగింది.

నా చూపుల్లో నిరసన వ్యక్తమవుతూనే వుంధి.

"చూశావా తల్లీ! నేను సిగ్గులేని దాన్ని కాదు సిగ్గు దాడుకుండుకు బట్టలు కరువైన దాన్ని. అమ్మా! నా

శ్రమ ప్రమేయం లేని ఈ సంఘటనలో ఎవరు ఎవర్ని దోపిడి చేశారు? 'కాపీలర్' పూర్తిగా చదివితే నా ప్రశ్నకు జవాబు దొరుకుతుందేమో!

స్త్రీని ఏదో ఒక రూపంలో, ఏదో ఒక స్థాయిలో ఎక్స్ప్లాయిట్ చెయ్యని 'ఇజ' మంటూ వుంటే, అదే ఇలాంటి ప్రశ్నలు తృప్తమయ్యే పరిస్థితుల్ని తొలగించ గలదు.

దీన స్థితి, ఈ ప్రపంచంలోకి అడుగు పెట్టే రెండు వారాలైనా నిండని పసిదబ్బి అక్కడనా చూస్తూ, వింటున్నా కరగని హృదయాలు... ముడి విడివడి రవికె వాయి తొలిగిన నా గుండెను చూడగానే ఎండలో పడిన అయిసుముక్కలా ఎలా కరిగి పోయామో!" అంది.

అమె మూలకి షాక్ తిన్నాను. కాస్తో కూస్తో వదుపుకున్న దానిలా గుంది!

"బండరాళ్ళే కాదు, లోడేళ్ళూ పుష్కలంగా ఉన్న సమాజంలో నీ బద్దతి చాలా ప్రమాదకరం. నిన్ను నువ్వు రక్షించుకోలేని అపద ఎదురైతే?" నా మూలల్లో వ్యక్తమైన అందోళనకు పకపక నవ్వింది.

"ఏమిటమ్మా అంత ప్రమాదం? శిలాన్ని రక్షించుకోవలమేనా! నన్ని దిడ్లకు తల్లిని చేసిన ఓ పిరికి వాడి ప్రేమకు నా శిలం ఎక్కడో బలైంది. శిలానికి అర్థం స్వచ్ఛంగా ఉండటమే అయితే... ఈ సమాజం శిలం కోల్పోయి చాలా కాలమైంది. ఇక ఈ పద్ధతంటావా? లక్షల డబ్బు కుమ్మరింది... నిర్మాతలు, దర్శకులు... పోరోయిన్ల అందార్ని తెర మీద పరుస్తున్నది. ఈ 'డబ్బు' కోసం కాదూ? పోరో యిన్లు అంగాంగ ప్రదర్శన చేస్తూన్నది మాత్రం ఈ డబ్బు కోసం కాదూ! నేనూ అంతే! చూశావుగా! మనుషుల్లోని మానవత్వం... దాల్చిత్వంగా రూపొందితరం చెంది చిల్లర రూపంలో బయటపడటం నేను పెట్టగల పెట్టుబడి ఇదొక్కటే నమ్మా! ధూడు

రెండు ఏమిషాల్లో పిడికెడు చిల్లర!"

మానవత్వం గురించి అమె విశ్లేషణ, ప్రస్తుత వ్యాపార సమాజం గురించి అమె కున్న అవగాహన నన్ను అశ్చర్యంలో ముంచేశాయి. అమె వాదన కేవలం తన వర్కని సమర్థించుకోవటంగా మాత్రమే భావించ లేకపోయాను. నా కోపం అమె పట్ల హృదయపూర్వక సానుభూతిగా మారింది. అమెకు మరో అయిదు రూపాయిలిచ్చాక గానీ నా మనసు ప్రశాంతంగా ఉండలేకపోయింది. దాంతో అమె పరిస్థితిలో వచ్చే హారేమీ లేకపోయినప్పటికీ!

"వెళ్తానమ్మా! మరో బస్సొచ్చింది!" రవిక ముడి వేసుకుని గబగబా వెళ్ళిపోయింది. శకుంతలకి ఇరవయ్యో శలాద్ది శకలంలా. పాత్రికలో ఉన్న భరతుడో, భారతో నిశ్శబ్దంగా నిద్రపోతోంది.

సిగరెట్ విసిరేసి డ్రైవర్ బస్సెక్కాడు.

కళ్ళదులు విన్నీ ఘోరాలు జరుగుతున్నా పట్టించుకోని ఈ వ్యవస్థలా బస్సు మెల్లగా పోతోంది.

నేను మాత్రం ఆలోచిస్తూనే ఉన్నాను!

భౌతిక సౌందర్యం పెట్టుబడి! కొందరికైనా క్షణిక నేలానందం!

అమెకు పిడికెడు అర్థిక ప్రయోజనం!

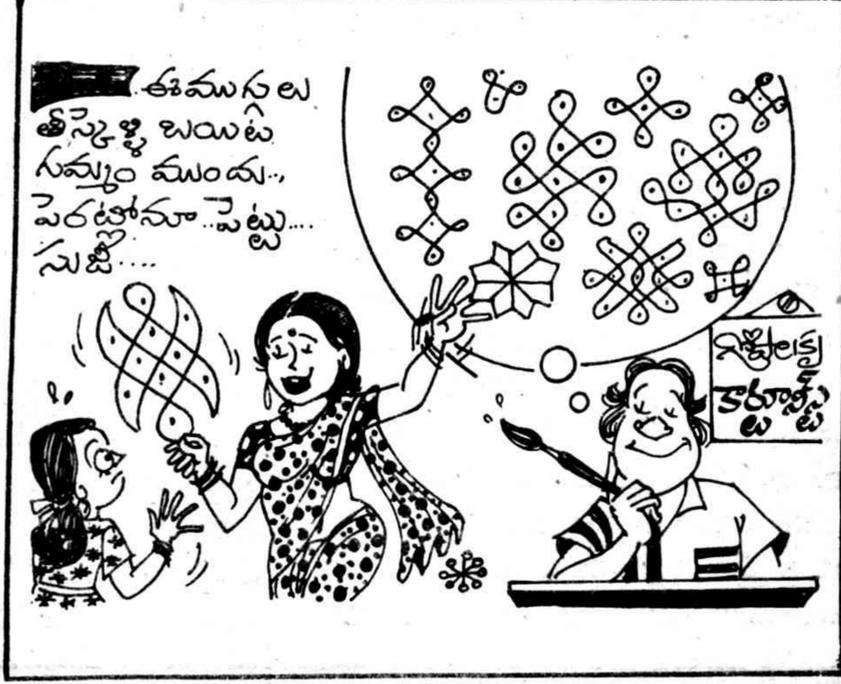
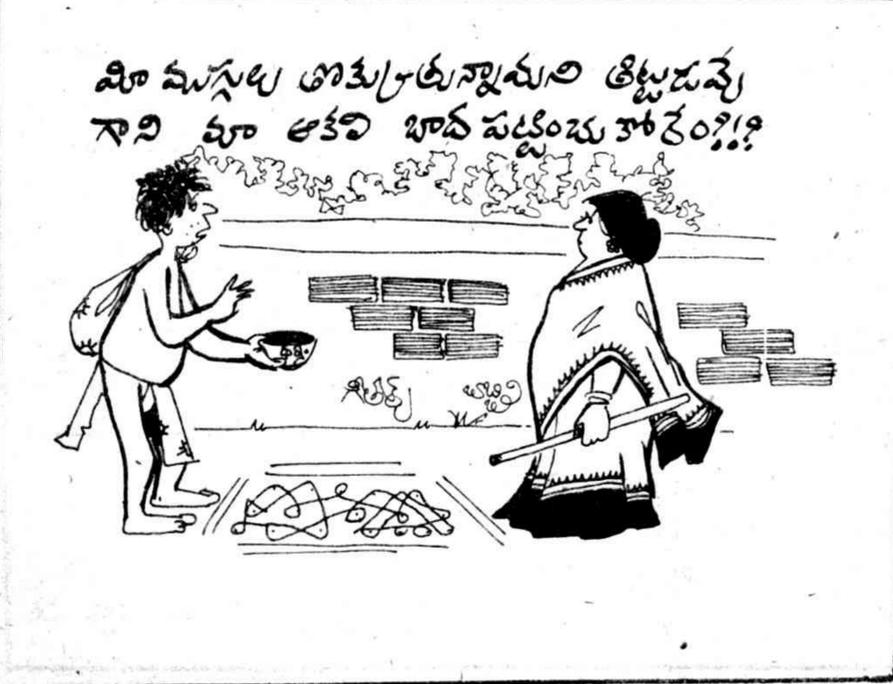
పెట్టుబడి... ఉత్పత్తి... దోపిడి" అలవాటు ప్రకారం విశ్లేషించే ప్రయత్నం చేశాను.

శ్రమ ప్రమేయం లేని ఈ సంఘటనలో... ఎవరు ఎవర్ని దోపిడి చేశారు?

కాపీలర్ పూర్తిగా చదివితే నా ప్రశ్నకు జవాబు దొరుకుతుందేమో!

స్త్రీని ఏదో ఒక రూపంలో, ఏదో ఒక స్థాయిలో ఎక్స్ప్లాయిట్ చెయ్యని 'ఇజ' మంటూ వుంటే అదే ఇలాంటి ప్రశ్నలు తృప్తమయ్యే పరిస్థితుల్ని తొలగించ గలదు!

(ఈ వాస్తవ సంఘటన చెప్పి, కథ వాయుమని ప్రోత్సహించిన సోదరి అరుణకు)

18-1-91 ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీ